

Priz an avaloù brav

Podcast
- SKRID -

Ur gontadenn lâret
get **Daniel Carré**

Priz an avalou brav

Da selaou àr
www.tidouaralre.com

Azasaet diàr
ur gontadenn hengounel
get **Daniel Carré**

- 1 -

Eh an da lenn deoc’h un istoer hag a zo arriv pell-bras ‘zo. D’un amzer ma ne oa ket c’hoazh bet ganet ma zud, na tud ma zud, na tud tud ma zud, na marse mem den ebet ag hor lignez en despet dezhi bout forzh kozh neoazh.

D’an amzer-se eh oa ur roue e penn ar vro. Ur roue bras, ur roue seul galloudusoc’h ma oa pinvidik-mor... Aour, argant, perlez, diamant, netra na vanke dezhañ. Neoazh, n’eo ket get e drezol, en despet dezhañ bout hep e bar dre ar bed, e oa sot ar roue. Ned ae ket bemdez da welet ma oa alc’hwezet mat an nor àrnezhañ. Nann ! Un trezol arall eo hag a oa tostoc’h d’e galon : avalenn e jardrin... Ya, un avalenn ! Ur wezenn hag a daole pep blez an avaloù kaerañ a vefe bet biskoazh gwelet. Frouezh bras, livet kaer ha lufus da welet, goustus da zebriñ. Ha frouezh hag en em vire, ur bam !... Bemdez e lakae ar roue degas ur pladad anezhe àr an daol, ha bemdez e tebre anezhe d’e verenn ha d’e goan.

Un deiz e c’halvas noblañs ha kargidi uhelañ e rouantelezh hag e lâras dezhe : «Tudjentiled ! Gouiet a rit pegen douget on da avaloù ma liorz. Re bravoc’h ha c’hwekoc’h n’em eus ket bet tu na da welet na da dañvaat betek bremañ. Met, piv ‘oui ? Ma rouantelezh a zo frank ha ne anavan ket rac’h ar c’hornioù anezhañ. Ha ma vehe en un tu bennak dre se avaloù bravoc’h, goustusoc’h, saourusoc’h evit re ma liorz ? Setu e vennan ma vo bannet dre pep korn ag ar vro eh on-me, ho roue, prest da reiñ e bouez en aour pe en argant d’an hini a zegaso din avaloù hag a vo a-fet tres, liv ha goust trec’h da ma re. Ra vo graet ma bolontez a-benn !»

Hag a-benn e voe bet graet bolontez ar roue. Skrivet e oa bet ar galv àr baperioù parch ha strewet ar paperioù-se dre bevar korn ar vro da vout bannet.

Hag arriv e oant ivez, ar paperioù-se, etre daouarn ar senechal a oa d'an amzer-se é terc'hel lec'h ar roue en Alre. Hag ar senechal ha gober d'ar vannerion donet davetañ : amañ evel e pep lec'h ag ar rouantelezh e oa ret banniñ bolontez ar roue betek er c'horn pellañ, betek al lec'h diamenañ ag ar vro. Ha setu pep bannour da wiskiñ lifre ar roue àr e gein, da lakaat ar gokardenn wenn doc'h e dok, da skrapiñ taboulin ha trompilh, ha dao ! da gavet ar senechal.

C'hwec'h bannour e oant. Pep unan anezhe en doa e gornad ag ar vro. D'an hini koshañ anezhe e oa banniñ dre gêr An Alre. Ar pemp arall avat e oa kalz ledanoc'h o zachenn. Lod a voe kaset davet an aod, da barrezioù an Arvor; lod arall daved an douar, da barrezioù an Argoat. Lod anezhe e oa ken hir o zroiad ma yaent àr varc'h. Unan a yae àr zu Krac'h, An Drinded, St-Filibert, Lokmaria-Kaer, Houad hag Edig. Unan arall davet Brec'h, Pleuwigner, Kamorzh, Landaol ha Landevan. An trived àr-zu Pluneret, Stez-Anna, Pluvergad ha Meriadeg. Ar pevarved davet Pleñver, Karnag, An Ardeven, An Intel, ha Lokoal-Mendon. Ar pempvet, an hini yaouankañ ag ar vandenn, a yae trema Plarnel, St-Per-Kiberen, Kiberen ha pelloc'h mamp : betek ar Gêrveur. Ya, bro An Alre a zo frank ha digor.

Tutututut ! Tutututut !... C'hweshiñ a raent an drompilh en ur vonet get o hent Tutututut ! Tutututut !... Pa arrivent en ur c'hroaz-hent, e kreiz ur gêriadenn pe àr blasenn ar vourc'h, e krapent àr ar maen pe àr bazennoù ar groaz ha neuze : Ratatatata ! Ratatatata !... An taboulin d'ober d'an dud tostaat. Ratatatata ! Ratatatata !... Tostait ! Tostait rac'h a vandenn. Bannour ar Roue geneoc'h holl er goulenn ! ... Ratatatata ! Ratatatata !... Selaouit hag e klevahet ! Grataat a ra e Veurded, hon roue hollgelloudek reiñ e bouez en aour pe en argant d'an hini a zegaso dezhañ avaloù hag a vo trec'h d'e re a-fet tres, liv ha goust. Ra zay hardizh an nep a garo. Dor zigor er palez a gavo !» Ratatatata ! Ratatatata !...

Hag 'vel-se dre ar vro a-bezh. Ne oa korn ebet lec'h na arrivas ket an doare. Hac'ha ! ma ne oa na Google, na Skipe, na Facebook d'an amzer-se, ma rede difonnoc'h an doareoù 'vit ma reont hiriv an deiz, redek a raent memes tra. Ha pep unan da huñvreal. Soñjit 'ta : e bouez en aour evit un aval ! Biskoazh kement-all.

- 2 -

D' an amzer-se ne oa ket ken stank-se ar gwez avaloù dre zouar An Alre. Avaloù sistr ne oa ket forzh-kaer anezhe. Ar re a veze kavet a oa avaloù kountell, avaloù en em vire e-pad miziadoù; frouezh evit taol an dud pitaot. Setu perak ne greske an avalennoù ken nemet e liorzhoù ar manerioù pe e re ar bersoned vras, a-dreñv magoarioù mein uhel a-walc'h d'o gwarantiñ doc'h an avelioù foll ha d'o difenn doc'h al laeron.

E Kêravel oa unan neoazh. Ya ! Un avalenn hag a greske e kornig leur Kerzehro, un tiad peizanted dister. Penaos e oa-hi daet aze ? Den ne ouie... Hervez ar re gozh e vehe bet plantet gwezharall get morlaeron, pirated daet da guzhat e gwazh an Alre. Ha skrapet o doa ar blantenn-se en ur vag arall ? Marse a-walc'h. Pegoulz ? Diaes lâret. Gwerso-bras a-dra-sur, rak kozh e oa ar wezenn, ur bam ! Gouzañvet he doa avelioù ar gwallamzer, ha vil he doa gwelet : kosteziet e oa, pleget kazimant a-rez get an douar, torret barroù bras anezhi. Koulskoude, en desped dezhi bout truek da welet, e touge pep blez he samm avaloù. Hag an avaloù-se ne oa ket o far dezhe dre ar c'hornad. Ne veze james hanter anezhe àr ar blasenn pa vezent gwerzhet. Ha setu perak e oa fier Ezan Kerzhero, mestr an dachenn, Anna he vaouez, hag o zri mab get o avaloù. Fier-ruz e oant. Ken fier ma ne lezent den ebet da dostaat re d'an avalenn : aon o doa ma vehe bet laeret ur barrig bennak anezhi da lakaat ar sort avaloù-se àr ur wezenn arall e lec'h arall.

Re Kerzehro, int ivez, o doa klevet ar bann. Da noz, pa oant holl doc'h taol, aet Uisant, ar mab koshañ ha kemer ar gaoz : «Ma zad ha mamm, eme-ñ. Ma lezit da vonet, me ho ped. Roit din ur banerad avaloù hag e yin d'o diskouez d'ar roue. A-dra-sur e plijint dezhañ.»

Asantet e oa bet dezhañ. Hag an tronoz, eñ da wiskiñ e zilhad kaerañ, da lakaat e dok feultr ledan àr e benn, da gemer e benn-bazh, hag en hent !

Na krann e oa ar paotr yaouank, ma zud vat ! 26 vlez. Mentet mat, paket ha kreñv; dezhañ ur pennad blev hir du-mouar staget get ur seizenn ruz. Ur gwir farasier !

Hed-ha-hed get an hent e tae an dud devatañ : «Diskouez da avaloù ! Pet anezhe a gasez d'ar roue ?...» Met Uisant ne glevet ket. Na ne brize ket sevel kornig al lien a oa àr ar banerad doc'h e vrec'h. War-raok eh ae, pres àrnañ d'en em gavet dirak ar roue.

Un deiz, 'vel ma oa é tebriñ e damm bara azezet àr varlenn ur fetan, e arruas getañ ur vaouez kozh; ur glaskourez bara doc'h he zres truek.

– Ac'ha, ma niz ! eme ar wrac'h. Na bravet al lec'h 'peus kavet aze da ziskuizh. Pechañs e yit da ziskouez hoc'h avaloù d'ar roue p'ho kwelan get ho paner.

– An dra-se eo, moereb ! eme Uisant. Ha sur on e plijint dezhañ. Bravoc'h avaloù n'eus ket dre ar vro, kredit-me.

– Chañs vat deoc'h, ma niz ! ... Da c'hortoz, ma ho pehe ar vadelezh da reiñ ur begadig bara din da dorriñ ma naon...

– Petra ? eme Uisant en ur vonet en e-sav, kounnaret. Reiñ deoc'h a mam bara ! Biskoazh kement-all ! Nag ur vezh !... Kerzhit get ho hent, kozh gwrac'h !

– Chikit ! Chikit, ma niz ! Na fachit ket ! ... Eh an get ma hent. Kenavo. Beaj vat ha... joa d'an tousegi !» Hag e talc'has an hini gozh get he hent.

«Tousegi ? Perak tousegi ? e soñjas Uisant. Ma ! Desatiñ a rae pechañs.»

Dre forzh monet en em gavas un deiz dirak dor ar palez. Dao ! Dao ! Dao ! ... Draoù ! Draoù ! Draoù!... Trouz an alc'hwez er potailh.

– Petra 'faota ? eme ar porzhier.

– Gwelet ar roue, eme Uisant. Diskouez dezhañ an avaloù-mañ am eus...

– Hopala, ma den mat ! a droc'has ar porzhier. Gwelet a ran doc'h ho kwiskamant eh oc'h é tonet a Vreizh-Izel, met lârit din piv oc'h ha goude 'vo gwelet.

– Uisant Kerzehro eo ma anv. Donet a ran a zouar An Alre, hardizh ha hervez ar bann, da ziskouez ...

– Trawalc'h ! a droc'has ar porzhier. Kerzhit er sal vras aze ! Re arall a zo dija é c'hortoz pep unan get e baner. En em lakaait e penn al lostenn !»

Oc'ho !... Ya, ar wirionez a oa get ar porzhier : ur mell lostad tud a oa dija é c'hortoz o zro, pep unan get e banerad doc'h pleg e vrec'h. Ar roue, eñ, a oa azezet àr e dron er penn uhelañ, ha tudjentil e lez en-dro dezhañ. Buan a-walc'h e kerzhe an traoù neoazh : ar roue a selle doc'h ar banerad diskouezet, hag a rae sin get e zorn da dremen : «Trugarez ! Kerzhit er-maez ! Distroit d'ar gêr ! »

Pa erruas tro Uisant, ar roue a daolas ur sell dezhañ-eñ da gentañ : n'en doa ket tro da welet paotred ken dilikat, ken faro bemdez, sur a-walc'h.

– Arsa, den yaouank ! eme-eñ. Lamit al lien diàr ho panerad ha diskouezit din hoc'h avaloù. Hiraezh am eus d'o gwelet.» Kouaak ! Kouaak ! Kouaak !... Tousegi ! Un banerad tousegi ec'h astenn o fennoù hag é kouagal d'ar roue. Ken spontet e oa bet hemañ ma savas a ziàr e dron.

– Petra ? eme-eñ, fuloret. Dismegañs ! Dismegañs diskouezet d'ar

roue ! Ra vo taolet an den-mañ er bassefos ha ra chomo eno da echu e vuhez e kompagnonezh ar razhed !»

Hag 'vel-se e voe graet.

- 3 -

Ur blezad a dremenas. Ha poaniet, hag ankeniet re Kerzehro, sur a-walc'h. Doare ebet a Uisant abaoe keit amzer ! Marse e oa arriv ar gwall getañ... Marse e oa bet taget get al laeron e korn an hent... Pe marse dalc'het en un tu bennak a-enep d'e volontez... Pe kemeret get ar varbared ha kaset gete e sklavaj ...

– Ma zad ha mamm, ma lezit da vonet, me ho ped ! eme un deiz Wion, an eil mab. Eh an da vonet da glask àr-lerc'h ma breur Uisant. Roit din ur banerad avaloù. Marse em bo tro da dremen dre balez ar roue.»

Da gentañ e voe nac'het e c'houlenn d'ar paotr yaouank : ne oa ken nemet tri blez àrn-ugent; ne anave ket c'hoazh forzh-kaer ar bed anezhañ. A-benn ar fin neoazh e asantas ar gerent hag e yas Gwion en hent d'e dro.

Pep lec'h ma pase e c'houlenne doare e vreur Uisant : «Ya ! lâre an dud. Gwelet eo bet é tremen. Goude avat ?...» Ken e komañse ar c'haezh Gwion koll kalon : prest e oa da grediñ e oa kollet e vreur evit james. Ur soñj en dalc'he neoazh : monet betek palez ar roue da ziskouez e avaloù.

Ur c'hreizteiz e chomas da ziskuizh e-tal ur chapel, àr vord an hent. Kaer e oa an amzer, splann an heol. Taolet en doa e bouez àr ar bazenn doc'h troad kroaz ar bratel da chaokat e damm bara. Hag e arruas d'ar mem gwrac'h tremen dre eno arre.

– Opala, ma niz ! eme-hi. Pechañs e yit da ziskouez hoc'h avaloù d'ar roue.

– An dra-se eo, moereb !

– Chañs vat deoc'h, ma niz ! ... Da c'hortoz, ma ho pehe ar vadelezh da reiñ ur begadig bara din da dorriñ ma naon...

– Bara ? Koutant a-walc'h, met me 'gred n'ho po ket trawalc'h da dorriñ ho naon ken bihan m'emañ an tamm a chom. Setu-eñ atav !

– Ho trugarekaat, ma niz !... Na mat eo !... Ya, vad a ra ... A ! pec'hed

eo emañ ken bihan. Ha c'hoant am eus atav... Roit din unan ag hoc'h avaloù. Kement-se ne ray gaou ebet na deoc'h na d'ar roue.

– Petra ? a huchas Gwion. Reiñ deoc'h un aval a ma faner ! Bravoc'h c'hoazh ! Nag ur vezh !... Kerzhit ho hent, gwrac'h kozh!

– Chikit ! Chikit, ma niz ! Na fachit ket ! ... Kenavo ! Beaj vat deoc'h ! Joa d'an naeron !

– Naeron ?... Perak e komzit-c'hwi din a naeron ?

Goulenn Gwion a chomas direspont : troet he doa kein ar wrac'h ha pellaat a rae àr an hent.

– Bah ! a soñjas ar paotr. Gwelet 'vo. Kozh komzoù tud kozh, netra ken.»

Hag ec'h arrivas d'e dro dirak dor palez ar roue. Hag ar porzhier er c'hasas d'ar sal degemer, hag a reas dezhañ kemer lec'h e penn lostenn an dud hag a oa atav ken hir. Pa en em gavas Gwion dirak ar roue e astennas e baner, e savas korn ar mouched a oa àr an avaloù, hag e krogas get e gompliment :

– Ho Meurded, plijeet gen....

Sssss ! Sssss ! Ssss !... Naeron ! Ur banerad naeron ec'h astenn o fennoù hag é tenniñ o zeodoù fourchellek.

Spontet ar roue !... Get kement a herr e yas en e-sav ma kouezhas e dron àr al leur. Hag e huche :

– Sikour ! Sikour !... Forzh ma buhez ! Forzh ma buhez ! ... Gwarded ! Krogit en den-mañ ha taolit-eñ er bassefos ! Ra chomo eno da c'hortoz ma vo barnet ha dibennet !

Hag 'vel-se e voe graet. Hag 'vel-se e kavas Gwion e vreur Uisant. Hag o daou e oant gwall ankeniet é soñjal er pezh a oa doc'h o gortoz. Hag e tamantent o daou : «Biken ne welimp ken douar An Alre. Biken mui ne dreuzimp pont Sant Sten na hini Sant Kadoù. Biken mui ne yimp da assemblez St Salvour na da bardon ar Banieloù. Biken mui ne dañvimp istr gwazh An Intel na kimpod Kiberen... A ! Ma karazemp bout bet roet he c'hoant d'ar vaouez kozh-se, 'velkent.»

- 4 -

Hag e tremenas c'hoazh un eil blezad. Ur blezad leun a dristez hag a anken 'vit re Kerzehro. Petra 'oa degouezhet get o daou vab ? Hag e oant bev ? Hag e oant marv ? Den ne ouie.

Ne chome er gêr get ar gerent ken nemet o mab yaouankañ, Bastian. A-boan ma en doa tapet 20 vlez. Ur paotr amiapl e oa, dilikat get e bennad blev melen dispak àr e zivskoaz. Met, siwazh dezhañ ha d'e dud ! ne oa ket gwall zen a-fet korf anezhañ : kamm ha tort e oa, ar paour-kaezh. Ganet e oa 'vel-se. Ken siet ma oa bet lakaet, goude ar skol, àr ar vicher kere botoù-lêr ; kordañnier, mar karit. Ha dornet e oa d'ar vicher-se ! Ken dornet ma ne dizhe ket mem servij e bratikoù.

Un deiz e lâras d'e dud :

– Ma zad ha mamm, ma lezit da vonet da glask àr-lerc'h ma breurder Uisant ha Gwion. Mad int atav àr an douar-mañ m'o c'havo, sur.

Ar gerent a nac'has e c'hoant kement ha ma c'hellazont, hag aes eo er c'hompren. Met ken pennek e oa ar paotr ma oant bet forset da blegiñ dezhañ a-benn ar fin.

– Kemer ur banerad avaloù genah ! eme an tad. Piv 'oui ? Marse e tay dit tremen dre balez ar roue.»

Hag 'vel-se e voe graet. Bastian en em lakaas en hent, tort ha kamm, e banerad doc'h pleg e vrec'h. Hag e pep lec'h ma tremene e c'houlenne àr-lerc'h e zaou vreur; hag atav en deveze ar mem respont : ya, paseet e oant dre aze, sur-aset. Goude 'vat...

Un deiz, 'vel ma en doa azezet àr gorn ur pont da zebriñ e verenn, en em gavas atav ar mem gwrac'h da dremen.

– Hama, ma niz ! E yit ivez da ziskouez hoc'h avaloù d'ar roue ?

– Pas tre, moereb ! Da gentañ e vennan klask ma breurder a zo kollet. Marse eh oc'h en em gavet gete ?

– Marse a-walc'h, ma niz ! ... Da c'hortoz, ma ho pehe ar vadelezh da reiñ din ar pezh a chom ag ho tamm bara da dorriñ ma naon...

– O, ya 'vat ! Kemerit, moereb ! Met ne vehet ket gwalc'het get ken nebeut. Dalit ! Setu un aval a ma faner. Unan muioc'h unan nebeutoc'h, kement-se na ray gaou ebet na din-me na d'ar roue ma en em gavan james getañ.

– Nepas, nepas, ma niz. Trawalc'h am eus bet get ar bara. Ne vennan ket ag hoc'h aval, met ho trugarekaat a ran bout bet ar soñj d'e reiñ din. Kement-se a dalvo deoc'h un deiz bennak. Kenavo ha beaj vat !»

Ha Bastian a zalc'has get e hent.

Dre forzh monet ha donet, treiñ ha distreiñ dre ar vro atav é klask rouetoù e vreuder kollet en em gavas un deiz dirak dor palez ar roue. En desped

dezhañ bout kamm ha tort e oa bet lezet ivez da zonet tre er sal degemer ha graet e oa bet dezhañ kemer lec'h el lostenn.

Ar roue, pa welas an denig siet-se dirazañ, e oa prest d'ober sin dezhañ skarzhiñ. Neoazh, just d'an termen-se, e tas ur red avel da sevel korn ar mouched àr ar baner. Ha neuze, neuze e voe gwelet ar roue é ... lakaat e zorn er baner. P'en tennas er-maez e oa un aval etre e vizied hag e zaoulagad a verve get ar bam.

– Oc'ho ! eme-eñ. Na brav eo an aval-mañ ! Ruz, melen-alaouret ha menier glas àr-un-dro ! Gouarnet en deus gwrez ha gouloù an heol en deus e vaget hag e azevet... Ha na kaer, na disi e dres ! Ront ha brav. Nag ar c'hroc'henn ! Lâret e vehe boulouz... Hama, ma den mat ! En anzav a ran didro-kaer : Hoc'h avaloù a zo, hep gaou, bravoc'h 'vit ma re. Ra vo roet deoc'h ho pouez en aour !

– Ho trugarekat, ho Meurded ! eme Vastian. Met ret eo deoc'h tañvaat ar frouezh. C'hwi a welo mad eo ar goust doc'h al liv hag an tres.

– Netra gwiroc'h ! a estlammas ar roue.

Hag e kasas an aval d'e veg.

– Humm ! eme-eñ en ur chaokat. N'em eus biskoazh tañvaet aval ken mat ! Dous ha blot ar c'hig, saourus an dourenn. Hummm ! ... Ret eo din bout ag ar spesad-mañ em liorz. Petra a reiñ-me deoc'h evit he friz, den yaouank ?... Geo ! gouiet a ran. Setu ma merc'h. Prest e oan d'he reiñ da bried d'ur priñs pinvidik ha galloudus, d'an hini a zo aze doc'h he c'hostez aze, d'an hini gwisket get satin gwer. Bremañ 'vat, goude bout tañvaet hoc'h avaloù, e cheñchan ma soñj. Toastait, ma merc'h ! Setu ho tanvez pried. Arc'hoazh e vehet euredet an eil d'egile.»

Ar briñsez a selle rouz : dimeziñ d'un den ken siet, d'ur paour-kaezh kere a Vreizh-Izel, soñjit 'ta. Ar Priñs Gwer, eñ ivez, a ziskoueze bout gwall fachet abalamour d'an dismegañs graet dezhañ dirak an holl.

– Ta, ta ! eme ar roue. Peoc'h ! Ma selaouit ! Pellaat a ran ma diviz betek arc'hoazh. Da c'hortoz, ra vo kaset ar banerad avaloù-mañ àr ma zaol evit koan. Petra a vez graet ac'hanoc'h, ma faotr, hag a ven e tait ?

– Bastian Kerzehro eo ma anv hag eh on é tonet a Vreizh-Izel, a gostez An alre. Eh on é klask àr-lerc'h man daou...

– Mat ! Mat ! Mat ! a droc'has ar roue. Trawalc'h evit hiriv ! Ra vo roet boued da Vastian Kerzehro, ha lojeris da bas an noz-mañ er palez. Arc'hoazh vintin e vo gwelet splannoc'h.

An tronoz, pa voe tolpet al lez, e voe galvet Bastian da zonet d'e dro.

– Ma den mat ! a lâras ar roue dezhañ. Un tammig re vuan am boa komzet dec'h. A-raok diviz da vat e karahen gouiet un tammig gwell peseurt den a zo ac'hanoc'h. Setu e yan da c'houlenn geneoc'h gober un dra bennak. Ma tait da benn ho po ma merc'h da bried. A-du oc'h get kement-se ?

– Ya, hardizh ! eme Vastian.

– Ma ! eme ar roue. Er sac'h a zo aze àr al leur eh eus kazhoù-koad ; 30 a zo anezhe. Kasit-int d'ar c'hoad, lezit-int da redek ha, henoazh, c'hwi o distroay d'ar gêr er mem sac'h. Ha kontet e vint; ma vank unan anezhe, ne roiñ ket ma merc'h deoc'h. Kenavo henoazh !

Ha Bastian da dostaat d'ar sac'h. Skolmet mat e oa ar beg anezhañ, met aes e oa gwelet e oa buhez e-barzh. Eñ er c'hemeras en ere e zorn hag a yaas davet ar c'hoad tostañ.

Ur wezh avañset e-barzh ar c'hoad en em gavas en un tachad frank, digor ; geot druz, reier, raden, bodoù brug e bleuñv.

– Amañ e vin brav, eme-eñ dezhañ e-unan. Gwez ne vanka ket; bez 'zo kistin, kanoù-garzh, fav. Ma loenedigoù a gavo boued d'o grad ha lec'h da gemer o imbad. Gwelomp petra 'zo er sac'h-mañ.

Diskolmet ar sac'h... Pleup ! Pleup ! Pleup ! ... Ar c'hazhoù-koad da sailhal er-maez, da redek da bep tu, da grepel doc'h ar gwez ha ... Frtt ! Frtt ! Frtt !... d'en em goll e-mesk an del.

Ken buan e oant bet ma n'en doa ket bet Bastian amzer d'o c'hontiñ !

– Atav, e soñje ar paotr, da betra e klaskahen-me o c'hontiñ ? Ne vin ket-me evit o lakaat da zistreiñ davedon henoazh...

– Oc'hoc'ho ! Na gollit ket kalon, ma niz !...

Hama ! ... Un tammig pelloc'h, e-kreiz ar frankizenn, en em zalc'he ar wrac'h kozh !

– Daet eo ma zro da rentiñ trugarez deoc'h, Bastian. Kemerit ar c'hwitel-lig-mañ. Trawalc'h e vo deoc'h c'hwitellat dezhe pa vo daet ar c'hours da zistreiñ d'ar gêr ha tout ho loenedigoù a zistroay o-unan er sac'h. An taol-mañ, kenavo da vat, mab Kerzehro !

Bastian a lakaas e c'hwitell en e sakod hag en em daolas da gousket àr ar geot flour.

Pa voe dihunet e oa mal tostaat d'ar gêr. Setu e kemeras e c'hwitell :

Frrriit ! Frrriit ! Frrriit ! Ar c'hazhoù-koad da zeval ag ar gwez, da redek davet ar paotr, d'en em vountiñ bravik er sac'h. Biskoazh kement-all !

Arriv er palez e oa bet souezh get ar roue hag e lez : ne vanke kazh-koad ebet ! Prest e oa ar roue da vanniñ e volontez pa silas ar briñsez e pleg skouarn he zad : «Ma zad, dalc'het en deus al loened er sac'h a-hed an devezh, sur. Ra yay arc'hoazh en-dro, hag an taol-mañ e kasin unan bennak da ziwall.»

Hag evel-se e voe graet. An tronoz e kasas ar briñsez ur vatezh d'ar c'hoad. Goude bout komzet brav doc'htañ e c'houlennas get Bastian gwerzhiñ ur c'hazh-koad dezhi.

– Koutant a-walc'h, eme-eñ. Met, diwallit, plac'h yaouank ! Dalc'hit-eñ mat, kar al loened-se a achap forzh-aes.

Ar vatezh a zastumas kornoù he zanter etre he daouarn hag a lakaas ar c'hazh-koad en tanter'vel en ur sac'h ; hag en hent. Krediñ a rae bout c'hoariet a-feson... Met .... Frrriit ! Frrriit ! Frrriit !... Ar c'hazh-koad, a-benn pa glevas bouezh ar c'hwitell, en em lakaas da wikal, da sailhal, da grabisaat kement ha kement ma tiskrogas ar verc'h ag he zañter ha ma achapas al loen davet e vreuder e sac'h Bastian !

Souezh bras arre er palez : pa voent bet kontet ne vanke loen ebet er sac'h.

– Ma matezh n'eo ket bet fin a-walc'h ! a soñjas ar briñsez. Sur emañ bet lorbet d'an den-mañ. Arc'hoazh e yin-me mem ha ni a welo.

An deiz àr-lerc'h, tro kreizteiz, ec'h arrivas er frankizenn ur plac'h yaouank gwisket e giz peizantezed ar vro. Hi a arastas da lâret kaer da Vastian, a ginigas dezhañ ur brizenn butun malet ag he zabatierenn...

Met ar paotr yaouank en doa hec'h anavet doc'htu : ar briñsez e oa. Setu pa c'houlennas reiñ dezhi ur c'hazh-koad e asantas hep re a boan.

– Diwallit, plac'h yaouank ! a lâras-eñ dezhi. Dalc'hit-eñ mat, kar al loened-se a achap forzh-aes.

Hi aet neuze ha distardiñ lasennoù he justin, ha lakaat al loen àr he c'halon er manier poch en em gave etre he hiviz hag ar justin frankaet. Hag en hent...

Frrriit ! Frrriit ! Frrriit !... A ! maleürus ! Ar c'hazh-koad da wikal, da sailhal, da grabisat, da regiñ an hiviz; d'ober kement a vil ma en em gavas diaes ar plac'h ha forset da zilasiñ buan he c'horfenn ha da reiñ e frankiz d'he frizoniad.

Ar wezh-se c'hoazh, pa oant bet kontet unan hag unan, ne vanke ket

kazh ebet er sac'h.

– Aotrou ! a lâras ar Priñs Gwer a vouezh izel d'ar roue. An tort-se a zo ur sorser, netra suroc'h. Arc'hoazh e yin-me d'ar c'hoad ha ni a welo.

Hag an tronoz d'enderv en em gavas ar Priñs Gwer er frankizenn. En desped dezhañ bout gwisket kozh dilhad lous ha bout livet kroc'hen e fas hag e zaouarn get huzil ar siminal en doa Bastian en anavet a-benn.

Diskenn a reas a gein e varc'h da dostaat da Vastian a oa just a-walc'h é c'hoari get daou pe dri kazh-koad.

– Den yaouank ! eme-eñ rok. Roit din unan ag ho loenedigoù peotramant eh an da blantiñ ar gountell-mañ e-kreiz ho kalon. Ur c'hazh-koad pe ho puhez ! Unan a zaou !

– Truez ! Truez ! a grias Bastian. Kemerit unan, daou mar faot deoc'h ! Dalc'hit-int mat, kar al loened-se a achap forzh-aes.

Ar priñs a zivouklas e c'houriz, a lakaas ar c'hazh-koad a-dreñv e gein, etre foñs e lavreg hag e roched, a vouklas e c'houriz en-dro, a grasas àr e varc'h hag àr-raok ... Digedaou ! Digedaou !...

E oa é treuziñ un tachad lec'h ma oa bet troc'het lann an deizioù kent pa voe klevet ar c'hwitell : Frrrriit ! Frrrriit ! Frrrriit !... Ac'hac'hac'ha ! ma c'haezh tud. Komañset ar c'hazh-koad da c'hoari etre roched ha foñs lavreg man den ! Gwikal, krabisat, dantiñ biskoazh kement-all ! Ha ne oa ket a achap ! Dalc'het e oa, al loen paour ! Divoukliñ ar gouriz ha disken al lavreg ? Ne oa ket tu pa oa azezet an den àr gein ar marc'h. Hag ar marc'h, just a-walc'h, lakaet diaes get ardoù e gavalier, a oa komañset da louegiñ e gorf, da rekiniñ ha da fringal kement ha kement ma taolas hemañ d'an douar. Kouezhiñ a reas ar paour-kaezh priñs eeun-ha-eeun àr ur skod lann hir ha lemm a roegas foñs e lavreg. Ar c'hazh-koad a achapas dre an toull. Ar prins 'vat e oa bet ret dezhañ chom : ar skod lann a oa plantet don en e revr ! ...

- 6 -

– **T**rawalc'h ! a lâras ar roue an enderv-noz-se. Bastian Kerzehro, achuet eo an amproù ha diskouezet ho peus eh oc'h un den katapl. Ma merc'h a roan deoc'h da bried. Arc'hoazh vintin e vo graet an eured. Da c'hortoz koan, deomp bremañ hon daou d'ober tro ar palez.

Hag e yazont o daou dre holl kambroù, sulerioù ha kavoù ar palez.

Er penn pellañ ag an demeurañs en em gavazont dirak un nor serret kloz.

– Petra ‘zo amañ, el lec’h ken distro-mañ ? a c’houlennas Bastian.

– Netra a vat, eme ar roue. Ken ‘met ar bassefos hag an daou zen a zo e-barzh é c’hortoz ar marv da zonet. Dalc’homp da vonet, ma c’haezh Bastian !

– Me a garahe a-walc’h komz d’an daou zen-se, eme Vastian. Er goulenn a ran get ho Meurded.

– Mat ! Mat ! Graet e vo d’ho krad. Ra vo digoret an nor !

Ar mevel a oa doc’h o ambroug a danas neuze ur c’houlouenn hag a zivorailhas an nor ... Draou ! Draoù, Draoù !...

Ur wezh aet tre e welazont daou zen, daou dasmant kentoc’h, azezet àr an douar, dallet o-daou get skleur ar gouloù.

– Piv oc’h-c’hwi ‘ta, ma zud vat ? a c’houlennas Bastian. Ha petra a zo kaoz deoc’h bout el lec’h-mañ ?

Ne raent van ebet.

– Me ‘zo-me Bastian Kerzhero, a vro An Alre, a Vreizh-Izel. Komzit ha marse e c’hellin sekour geneoc’h mod pe vod.

– Bastian ! eme an daou dasmant ‘vel é tihun ag o c’houk. Bastian ! Hor breurig Bastian ! Hag int d’en em vrec’hatat o zri ha da grial get ar blijadur d’en em gavet arre.

Ar roue, forset-mat, ne gomprenne ket netra anezhañ. Met pa oa bet kontet o afer get Uisant ha Gwion, e taas pep tra da vout splann. Ha tennet e oa bet an daou ag ar bassefos, ha graet àr o zro ‘vel ma jaoje, gwisket ha kem-pennet evit bout degemeret doc’h taol ar roue da goan, ha roet dezhe pep a wele blot da gousket goude.

An tronoz vintin e oa bet graet an eured e chapel ar palez. Uisant ha Gwion a oa bet choazet get o breur evit bout test d’an dimez.

Gwir eo, ar vaouez yaouank ne oa ket ken laouen-se ; aes eo er c’hom-pren : ma oa pinvidik-mor e gwaz e oa atav ken tort ha ken kamm.

‘Vel ma taent er-maez ag ar chapel en em gave ur bern noblañs ha tud-jentil é c’hortoz dindan ar porched : faote dezhe en em ziskouez hag ober cher

d'an dud nevez, sur a-walc'h. En un taol, e voe gwelet ur wrac'h kozh ec'h en em vountiñ etreze evit tostaat d'ar priedoù nevez. Ha, 'vel ma tremenent e-talti, hi aet hag astenn he brec'h ha skeiñ un taolig àr skoaz ar gwaz nevez get penn ar vazhig wenn a oa geti en he dorn. Kentizh e voe gwelet Bastian Kerzhero é tigrammiñ, é tigammiñ, é tonet da vout ar bravañ, an dilikatañ gwaz yaouank a vehe bet gwelet àr an douar-mañ.

Nag ar priñs Gwer ? eme-c'hwi. Hennezh ne oa ket e stad da zonet d'an eured anezhañ. Chomet e oa plantet àr e skod lann a-hed an noz !... Betek ma arruas an droc'herion lann da grog get o devezh. Int er savas, met abalamour d'e zilhad ha d'e dres, e-lec'h diskouez dezhañ an disterañ truez, int a hisas o chas àr e lerc'h get ar soñj skarzhiñ ul laer oc'hpenn ag ar vro. Betek e-men en deus redet en o-raok ? Kement-se n'er gouian ket. Met klevet em eus lâret emañ bet gwelet nevez 'zo é tremen àr bont Sant Sten, hag atav e oa toull e lavreg àr e revr !

Diàr **Le prix des belles pommes**, ur gontadenn tennet a zastumadenn Fañch An Uhel (Contes populaires de Basse-Bretagne).

Kempennet, azazaet ha lennet get D. Carré.

Enrollet get Armel Roudaut e studio Brezhoweb en Alre.

Frammiñ : Olivier Berson (Ti Douar Alre)

Sonerezh : Mr-Key_Ou-est-il_LMK, www.sound-fishing.net

Trouzioù : www.sound-effects.bbcrewind.co.uk ; David ar Gall (taboulin)

Kempennet evit an embann : Olivier Berson (Ti Douar Alre)

Kinniget deoc'h da geñver
Miziad ar brezhoneg
àr zouar Alre 2023

TI DOUAR ALRE,
11 ru an Tanin / 11 rue du Tanin,
56330 PLEUWIGNER / PLUVIGNER
degemer@tidouarlre.com
02 97 78 41 40
WWW.TIDOUARALRE.COM